Sverige Nyheter.

STOCKHOLM. Sveriges statsskuld uppgick vid förra årets slut till omkring 312 miljoner kronor. Riksbokslutet balanserar på 486 mill. kr.

— Om prins Eugen som konstnär innehåller "Kölnische Zeitung" en längre, mycket sympatiskt hållen och förstående artikel. Artikelförfattaren påpekar först det i konsthistorien enastående i att en furste lyckats intaga en framstående plats bland sitt lands konstnärer och redan i ganska unga år eröfrar en internationell berömmelse. Efter att ha redogjort för prinsens resor i södern och hans studieår i Paris skrifver författaren bl. a.: I midten af åttiotalet inträdde en vändpunkt i den svenska konsten. Svenska konstnärer återvände från Paris hem för att grundligt studera sitt eget hemlands natur, och Sverige fick härvid sin nya konstrenässans med en mängd ypperliga verk af Zorn, Carl Larson, Bruno Liljefors, Nordström m. fl. Bland dessa namn och andra, som skaffat den moderna svenska konsten dess rykte i Europa, förtjenar också prins Eugen att nämnas. Hans konst mognade efter hans återkomst till Sverige, och till en början trängdes två uppfattningar inom den med hvarandra. Den ena var en naturalistisk, den andra en dekorativ. Men med tiden utjemnades dessa motsatser utan att den ena uppoffrades för den andra till en besjälad naturalism, en lyrisk och dekorativ uttrycksfullhet. Prins Eugens konst har träffande liknats vid den svenska folkvisan. Den har något ungdomligt ljuft och fint hos sig. Härefter går artikeln närmare in på prinsens största verk, beskrifver hans villa på Valdemarsudde och slutar med att betona prinsens betydelse för det svenska kulturlifvet i allmänhet. Trots sitt tillbakadragna väsen har han här på många sätt spelat en framstående roll, heter det. Han har aldrig stuckit under stol med att hans sympatier finnas hos de unga konstnärerna, som visa en egen personlig uppfattning och inte nöja sig med att vandra på redan banade stigar. Emellertid har han också kunnat, der det behöfts, utöfva ett försonande inflytande. Utpräglad frisinnad, står prins Eugen äfven Sveriges nu så blomstrande unga litteratur nära, och såväl det på sista tiden mycket lifaktiga svenska folkbildningsarbetet som den återuppväckta hemslöjden har i honom en varm befrämjare.

— Vid konungens mottagning i tisdags f. d. märktes bl. a. ledamoten af riksdagens första kammare P. Em. Lithander. Han gjorde dervid följande framställning: **I landets alla delar samt t. o. m. inom riksdagen pågår ett arbete för underminering** af den grund, på hvilken det lyckliga och ärorika svenska folket endast kan känna sig stå fast och säkert. Man vill med detta arbete, synes det, föra Sverige till förfall. Religion, öfverhet och lagar vördas och respekteras ej längre af dem, som oafbrutet, öppet eller hemligt, arbeta på landets förderf. Ingen dag förgår utan att nya bevis lemnas på förföljelser och våldsgerningar mot medborgare, som intet värre gjort än att de vilja fritt arbeta, äfvensom derpå, att en tilltagande landsförrädisk agitation bedrifves mot rikets försvar, hvilken kan bli ödesdiger. I denna hänsynslösa agitation användas dertill inöfvade, förvillade ynglingar. Uppenbara bevis gifvas, sorgligt att klaga, äfven derpå att det samhällsvåldiga undermineringsarbetet understundom främjas från håll, der man hade rätt att vänta samhällsbevarande tänkekesätt och handlingar på grund af uppfostran och samhällsställning och som borde medföra ansvarskänsla. Som bevis på sådan medverkan i undermineringsarbetet må exempelvis nämnas det oerhörda förhållandet, att hufvudstadens borgmästare, hr Lindhagen, icke skytt att deltaga i demonstrationståg under röda fanor med upprorisk inskription som t. ex. "Ned med tronen och altaret" med mera. En lika sorglig iakttagelse har man kunnat göra med en annan statens embetsman, en professor i Lund, som bibringar den studerande ungdomen landsförrädiska läror, förakt för religion och all samhällsordning. E. m:t! Det svenska folket har städse gerna lyssnat till sin konungs ord och troget följt hans höga vilja. Endast E. m:t förmår att genom ett varningens ord samla sitt folk till besinning af och sjelfbevarelse mot den ofärd, som står för dören, derest icke samling sker af alla goda samhällsbevarande mmedborgare till ett enigt och verksamt arbete med fosterlandets nutida och framtida väl till mål. Min undersåtliga bön är alltså, att E. m:t nådigt behagade till sitt folk uttala detta behöfliga väckelseord.

— Enligt en inom domänstyrelsen utarbetad berättelse, har för statens räkning under åren 1875—1906 förvärfvats 300,105 har. 99 ar skogsmark i landets skilda delar för bildande af nya eller utvidgning af äldre kronoparker. Den sammanlagdt köpeskillingen för dessa markinköp uppgår till icke mindre än 18,260,756 kr. 84 öre.

— Sv. D. innehåller en artikel, hvari omförmäles att ingenting afhörts från Sven Hedin sedan den senaste underrättelsen i slutet af December anlände. Han hade då på sin färd vesterut från Schigatse och Gyangtse lyckats fullborda en af hufvuduppgifterna för sin senaste resa, nemligen upptäckten af Bramaputras källflod, Kubisampe. Med undantag af ett bref till d:r Hedins hem, dateradt Schejok den 5 och 6 Dec. 1907, anländt till Stockholm den 6 Jan. och innehållande bekräftelse på dessa underrättelser, har ingenting från honom anländt, och detta är egnadt väcka någon undran och oro, dels emedan Hedin eljest så ofta lägenhet dertill gifvits ej varit sen att låta höra af sig, och dels derför att han i nämda bref sagt sig beräkna kunna skicka nya underrättelser inom loppet af fyra månader. Denna tidpunkt har nu öfverskridits med mer än åtta veckor. I alla händelser tror man sig ej behöfva hysa några farhågor.

— De undersökningar, som af ett svenskt konsortium bedrifvits rörande möjligheten af att framställa brännoljor ur svensk alunskiffer, ha ledt till så lyckligt resultat, att den tekniska sidan af saken kan anses löst. Det nämda konsortiet består af chefen för Sveriges geologiska undersökning professor J. G. Anderson, professor Hj. Sjögren och fil. doktor G. Helsing, den sistnämde bosatt i Uppsala. För ett par år sedan började på deras initiativ de experiment, som redan nu krönts med framgång. De svenska alunskifferlager, som nu äro tillgängliga och ligga i vågräta och mäktiga lager, äro praktiskt taget outtömliga. Särskildt finnas sådana på Kinnekulle i Vestergötland med en mäktighet af öfver 15 milliarder tons. De kunna till största delen erhållas genom dagbrytning, så att arbetskostnaden kommer att ställa sig billig.

— Det är en bedröflig syn, som dessa mer eller mindre ofärdiga bygen om fyra till fem våningar i olika delar af staden förete. Der arbetas intet, och intet tecken af lif förspöres der. Dessa stora byggnader, i synnerhet de som ännu inte blifvit takbelagda, börja snart te sig som ruiner i stället för nybyggen, och det är uppenbart, att de genom arbetsnedläggelsen, som nu pågått i mer än en månad, taga icke oväsentlig skada, som fördyrar deras slutliga fullbordande. Lägg härtill räntorna på redan nedlagt byggnadskapital och förlusten af hyror för den tid, som byggnaderna nu få stå onödigtvis outhyrda. De uteblifna förtjensterna för arbetarne uppgå äfven till högst afsevärda summor, som endast med en bräkdel ersättas af vederbörande strejkkassor. Inom byggmästarekretsar talas om, att med arbetets återupptagande torde det komma att dröja till inemot hösten.

— Den gamla välkända läderfirman Lublin & Co., med kontor i Stora Vattugatan 9, befinner sig f. n. i stor betalningssvårighet. I lördags f. d. nödgades firman inställa betalningarna, men ansträngningar göras för att rädda affären. Anledningen till svårigheten är de tryckta tiderna i allmänhet och särskildt inom läderbranschen **samt firmans till flere hundra tusen kr. uppgående engage**mang i aktiebolaget Venersborgs läderfabrik, hvilken likaledes befinner sig i stor betalningssvårighet. Firman Lublin grundades år 1861 af Josef Lublin, hvilken i eget namn innehade den till sin död 1906. Den ombildades då till kommanditbolag. Firman arbetar i läder, skodon och galoscher och har haft en årlig omsättning af 3 millioner kronor.

— Ingeniören Per Fredrik Ringheim hade i måndags f. d. varit på besök hos en i 45 Hornsgatan boende byggmästare. Vid 12-tiden på natten hade han aflägsnat sig och begifvit sig nedför trappan; dervid han, af allt att döma, i mörkret råkat träda miste och falla i trappuppgången. Här påträffades han nemligen vid 1-tiden på natten af en i huset boende person vid dennes hemkomst. I tillkallad ambulansvagn fördes den skadade till Maria sjukhus, der han på tisdags morgonen afled, utan att dess förinnan ha återkommit till medvetandet. Den aflidne, som var född 1860, hade under en följd af år varit bosatt i hufvudstaden i egenskap af konsulterande ingenlör och examinerad skeppsbyggmästare. Han var ogift.

— Ledamoten af riksdagens Andra kammare lektor Gullbrand Elowson har aflidit i sitt hem i hufvudstaden. Sjuk under en stor del af denna riksdag, har han sedan tre veckor varit sängliggande. Dödsorsaken uppges ha varit förkalkning och äggbvita. E. var född den 16 Nov. 1835 i Älgå på Dal. Han blef lektor 1869 i Karlstad. Med lektor Elowson bortgår en under tvenne decennier mycket verksam och intresserad deltagare i vårt offentliga lif. I Andra kammarens många debatter om rösträttsfrågan och om de flesta andra konstitutionella frågor har han flitigt deltagit med den grundlighet och utförlighet, som städse kännetecknade honom. Hans politiska uppfattning var utom alla tvifvel genomgående liberal, och han anslöt sig till de frisinnade sträfvandena inom Andra kammaren långt innan liberala samlingspartiet bildades.

— Onsdagen den 13 Maj vid half 8-tiden på aftonen infördes på Klara polisvaktkontor en okänd arbetsklädd man. Han hade anhållit i porten till huset 13 Gamla Kungsholmsbrogatan, och då han var oförmögen att taga vård om sig sjelf och som det tycktes redlöst öfverlastad, hade konstapeln, som anhållit honom, varit tvungen att anlita droska. Mannen inlades i förvaringsrummet. Några minuter öfver 8 tillsåg vakthafvande öfverkonstapeln mannen och fann honom i samma tillstånd som då han infördes. Kl. 8:45 hade man gjort ännu ett besök i förvaringsrummet. Mannen föreföll då liflös, och, sedan han i droska i hast förts till Serafimerlasarettet, konstaterades det, att mannen aflidit.

— I skogen bakom Blininstitutet vid Tomteboda påträffades i tisdags f. d. 41-årige skomakaren Frans August Bolling, boende nr. 8 A Norrtullsgatan, liggande sanslös. I fickan hade han en flaska, innehållande salpetersyra, hvaraf han druckit. Sedan polis och ambulansvagn tillkallats, fördes den lefnadströtte i mycket medtaget tillstånd till Sabbatsbergs sjukhus. Han afled der vid 6-tiden på aftonen. B. var enkling och efterlemnar två minderåriga barn.

— Natten till i söndags f. d. rädda de nattpolisen vid Nationalmuseum Per Erik Anderson en man från att drunkna i Strömmen. Det är det sextonde menniskolifvet, som hr Anderson har under det tiotal år, han haft vakt på denna plats, räddat. Vid 2-tiden på natten hade hr Anderson hört starka nödrop, som kommo från kajen nedanför Grand Hotel. Han skyndade dit och fann då en man, som fallit i vattnet och som fasthöll sig vid stenarna i kajen. Med hjelp af ett par studenter lyckades han få den drunknande på det torra. Den nödstälde var då ganska medtagen, och man måste i droska föra honom till hans hem. Hr Anderson, som sålunda icke mindre än sexton gånger visat prof på rådighet och raskhet, har likväl icke fått någon räddningsmedalj. Den enda belöning, han fått för att han riskerat sitt eget lif för att rädda en annans, var en gång, då han af en person, som i något beskänkt tillstånd råkat falla i Strömmen, som en gärd af tacksamhet fick mottaga en summa af två kronor.

— Vid landtbruksklubbens sammanträde i lördags fjorton dagar i Stockholm höll öfveringenlör T. Holmgren ett synnerligen intressant föredrag om "betydelsen för traktens landtmän af elektrisk kraft från Trollhättan." Föredraget belystes af ett antal scioptikonbilder. Tal. lemnade först redogörelse öfver sjelfva planen för de pågående arbetena och en öfversigt af de ändamål, till hvilka **den sålunda tillvaratagna Troll**hättekraften skulle kunna användas. Hvad man i främsta rummet har att taga i betraktande vid en kalkyl öfver elektrisk kraft för jordbruksändamål är gifvetvis om det ställer sig ekonomiskt fördelaktigt. Är ledningen från kraftstationen till förbrukningsorten mycket lång och abonenterna helt få, så ha dessa att draga med en amorterings- och ränteafgift som ställer den elektriska kraften synnerligen dyr, annars icke. Den användning man inom jordbruket kan ha af elektrisk kraft är enligt nyare försök fullständigt epokgörande. Man kan helt enkelt använda den till allt. En elektrisk plog t. ex. utför med tre mans besättning och en jemförelsevis ringa kraftmängd samma arbete som tio par hästar med sju mans besättning m. m.

GEFLEBORGS LÄN. Skutskärs sulfitfabrik utanför Gefle låter för närvarande uppföra ett tegelbruk, der ett alldeles nytt slags tegel skall tillverkas. Trämassefabrikernas affall, den s. k. snocken, skall nemligen brännas om tillsammans med kalk, derefter blandas med sand och torkas i särskildt för ändamålet inrättade ugnar och i öfrigt behandlas som vanligt tegel. Detta kalkstenstegel påstås vara lika så hållbart som annat tegel.

GÖTEBORGS LÄN. Å Röda korsets sjukafdelning i Stockholm afled i söndags f. d. i sitt 75:te år grosshandlaren Axel N. Bratt. Den bortgångne, som var född i Göteborg, hade en längre följd af år drifvit en betydande agentur inom skilda branscher, först i Göteborg och sedermera i Stockholm. Han sörjes närmast af två söner, praktiserande läkaren d:r Gillis Bratt och ingeniören Erland Bratt, båda i Stockholm, samt två döttrar.

— Södertelge tändsticksfabrik kommer att förläggas till Göteborg; hufvudfabriken nedlades 1 Oktober förra året och dess maskiner ha förflyttats till Göteborgsfilialen, som nu undergår en betydande utvidgning. Södertelge tändsticksfabriksaktiebolag, som bildades redan år 1871 och har ett aktiekapital af 210,000 kr., anlade det nämda året sin fabrik i Södertelge. Fabriken var emellertid ej synnerligen produktionskraftig, och det uppstod längre fram behof af utvidgningar. Södertelge hade ej visat sig vara platsen för tändsticksindustri, hvarför bolaget föredrog att upprätta filialfabriker, en i Enköping och en i Göteborg. Denna splittring af verksamheten visade sig återigen mindre lämplig och Enköpingsfabriken försåldes. Anledningen till den nu utförda förflyttningen är nog till en del bolagets sträfvan att åter koncentrera fabrikationen till en plats. I valet mellan Södertelge och Göteborg tvekade man ej att taga den senare platsen. Fabriken i Göteborg är belägen å Almedal, omedelbart intill den nedlagda tändsticksfabriken Wax Westa, hvilken nu som bäst ombygges för Dahlanderska tapetfabriken. Byggnaderna äro uppförda af tegel i s. k. shed. Med de nu färdiga nybyggnaderna finnes det 16 sådana shed, placerade i två rader, och härtill kommer dessutom en del tillbyggnader i annan form. Genom nybyggnaderna har den f. Göteborgsfilialen växt ut till sin dubbla ursprungliga storlek och är nu närmare fyra gånger så stor som hufvudfabriken. För närvarande sysselsättas vid fabriken 110 arbetare; när man till hösten blir fullt färdig med nyanläggningarne kommer arbetet att drifvas med en styrka af omkring 250 man. Fabriken kan derefter årligen producera 150,000,000 askar med ett tillverkningsvärde af närmare en million kronor.

— Ett ohyggligt drama utspelades i onsdags f. d. i ett hus vid Norra Liden i Göteborg. Hos en der boende familj Anderson innebodde sedan ett par år tillbaka en norman vid namn Jörgen Leonhard Jäger-Pedersen, som för ungefär 6 år sedan hitkom och uppehållit sig med att gå omkring på gårdar och mindre kaféer som spelman. För ett par år sedan gjorde han bekantskap med en ung flicka, Elsa Victoria Anderson, dotter till månadskarlen Anderson. Han fick snart stor magt öfver flickan och förmådde henne att gå med sig ut på spelmansfärderna, hvarvid hon uppträdde som sångerska. Paret var mycket kändt, särskildt i arbetarqvarteren och i synnerhet på dess små krogar. Det kärleksförhållande, som uppstått mellan de båda, ogillades emellertid af flickans föräldrar, och det hade på senare tiden ledt till allvarliga slitningar i hemmet. Pedersen har lidit af en svårt bröstsjukdom och nyligen en tid vistats å sanatorium. Enligt uppgift stod han i begrepp att **lemna landet och söka öf**vertala flickan att göra honom sällskap. Denna var emellertid ej villig härtill. Vid half 5-tiden ofvannämda dag kom Jäger-Pedersen hem. Han gick in i sitt rum, och flickan slog sig ned inne hos honom. Efter en halftimmes förlopp hörde flickans mor, som sysslade i rummet bredvid, två på hvarandra följande skott. Hon rusade till och fann Pedersen liggande vid kakelugnen med sönderskjutet hufvud och en revolver i handen. Flickan satt, svårt blödande, med ett handarbete i knäet på en stol vid fönstret. Jäger-Pedersen var död, men flickan lefde ännu och fördes skyndsamt till Sahlgrenska sjukhuset. Hennes tillstånd är mycket betänkligt. Hon är endast 17 år gammal. Jäger-Pedersen var född år 1877.

HALLANDS LÄN. Jernvägsstyrelsen har i ett par till k. m:t ingifna skrifvelser hemställt, att k. m:t måtte godkänna kontrakt angående inköp för statens räkning af vattenfallet vid Hjulsnäs i Lagan och vattenfallet vid Skeen i Bolmån. Vidare hemställdes, att k. m:t måtte i proposition föreslå riksdagen att antaga Sydsvenska kraftaktiebolagets kontrakt rörande inköp af vattenfallet vid Laholm i Lagan, att låta köpeskillingen för detta fall användas som liqvid för de till k. m:t och kronan hembjudna vattenfallen vid Floboda och Karsefors—Kasteberg, samt att för dessa inköp ytterligare bevilja en summa af 65,000 kr.

JEMTLANDS LÄN. Aktiebolaget Hammerdals folkbank har konstituerats vid bolagsstämma i Mo. Hammerdal, under ordförandeskap af kamrer P. Hamberg, Söderhamn. Minimikapitalet, 200,000 kr., är fulltecknadt af 398 tecknare. Kontoret förlägges tills vidare till Meby. Banken börjar sin verksamhet den 1 Augusti.

JÖNKÖPINGS LÄN. Senaste bolagsstämma med Husqvarna vapenfabriks aktiebolag har beslutit öfverlemna en tomt samt 4,000 kr. till ett blifvande epidemisjukhus i Husqvarna köping. Stämman uppdrog vidare åt bolagsstyrelsen, att på vilkor, som denna kunde finna önskligt bestämma, som gåfva till köpingen öfverlemklockstapeln och tomten, hvarpå dessa båda byggnader äro uppförda. Stämman beslöt vidare att till fabrikspersonalens pensionering anslå 20,000 kr. samt 10,000 kr. till bekämpande af tuberkulosen bland fabrikspersonalen.

KALMAR LÄN. Särskilda rådhusrätten i Oskarshamn har nu afkunnat utslag i Nilssonska menedsmålet. Dervid dömdes hustrun Amanda Karlson för mened till straffarbete i 4 år 6 månader samt förlust af medborgerligt förtroende för alltid, hustrun Gerda Olsson, som fyllt 15 år men ej 18 år, för mened till straffarbete i 2 år, skomakaren Emil Höglund för mened till straffarbete i 5 år och 6 månader samt förlust af medborgerligt förtroende för alltid, handlanden Arvid Nilsson för falskt åtal i blodskamsmålet till straffarbete i ett år samt ett års förlust af medborgerligt förtroende samt för anstiftande af 3 menedsbrott till straffarbete i 6 år och förlust af medborgerligt förtroende för alltid, eller i ena bot till straffarbete i 8 år och förlust af medborgerligt förtroende för alltid, huegaren Andreas Nilsson, Arvid Nilssons far, för delaktighet i det falska åtalet till 6 månadsrs straffarbete och för delaktighet i anstiftande af menedsbrott i 3 fall till straffarbete i 2 år eller i ena bot till fyra års straffarbete och förlust af medborgerligt förtroende i 2 år. Derjemte ålades svarandena att i skadestånd utgifva till Arvid Nilssons frånskilda hustru, Anna Pettersson, 10,000 kronor och till hennes bror, Bror August, 5,000 kronor samt att godtgöra målsegarna deras rättegångskostnader med 3,000 kr., i blodskamsmålet 600 kr. samt att utgifva till svarandebiträdet ett arfvode af 850 kr.

Detta mål leder som bekant sitt ursprung mer än två år tillbaka i tiden. På nyåret 1906 var det nemligen som handlanden Arvid Nilsson med sin faders, godsegaren Andreas Nilsson, tillhjelp började utsprida beskyllningar mot sin hustru, med hvilken han ingått ett s. k. penningäktenskap ett halft år förut, för att stå i brottsligt förhållande till en sin broder. Då beskyllningarna drefvos allt längre och längre, sågo syskonen ingen annan utväg att freda sin heder än ett åtal mot Andreas Nilsson för grof ärekränkning. Denne blef också fälld och ådömd 6 månaders straffarbete för beskyllningarna mot syskonen. Nu sågo sig emellertid de båda Nilssönerna föranlåtna att drifva saken till sin spets. Det kom nu till formlig angifvelse mot syskonen för blodskamsbrott, hvilket medförde syskonens häktande. Andreas och Arvid Nilsson sökte nu arrangera fällande bevisning och engagerade till den ändan som vittnen bl. a. de nu häktade och dömda. Stadsfiskal Ericsson satte alla krafter i rörelse för att reda ut härfvan. Inom kort hade han häktat Amanda Karlsson, och snart följde de öfriga, en efter annan.

KOPPARBERGS LÄN. Vid tröskning i fredags f. d. med motortröskverk råkade hemmansegaren Bränd Karl Erson i Ofvanmyra komma för nära maskinen, hvarvid han drogs in i remverket och fick ena benet formligen afslitet. Då E. äfven erhöll andra större skador, afled han efter några timmar, trots läkarehjelp anlitades. E. var 70 år gammal.

— En arbetare Johan Bååth blef i tisdags f. d. ihjelslagen vid ett ras i Carl Johans schakt i Grängesberg. Han var sysselsatt med maskinborrning i ett s. k. tak, då ett ras inträffade, hvarvid Bååth fick hufvudskålen spräckt af nedfallande stenar. B. var 22 år gammal och gift.

KRONOBERGS LÄN. Till nya byggnader för seminariet i Växiö har riksdagen anvisat utöfver förut beviljadt belopp 89,750 kr.

— Fem ynglingar hade i tisdags f. d. begifvit sig ut på en segeltur på Växiösjön. Under den rådande starka stormen kantrade båten, och samtliga ombordvarande kommo i vattnet. Fyra af dem lyckades hålla sig fast vid båten, till dess hjelp hann anlända, under det den femte, snickerlarbetaren M. Petersson, som simmande sökte nå land, drunknade.

— Kronobergs läns hushållningssällskap har nu afgifvit redogörelse för användningen af de till fiskerinäringens befrämjande inom sällskapets område för år 1907 anvisade medel. Ett anslag af 2,500 kr. har öfverlemnats såsom understöd åt Södra Sveriges fiskeriföreening. Derjemte har sällskapet för 500 kr. inköpt fiskyngel, som utplanterats i sjöar inom länet. Samtliga uppgifter för fiskerinäringens befrämjande hafva förra året varit kr. 3,093:20. Till bestridande häraf har sällskapets förvaltningsutskott egt att förfoga öfver ett statsanslag å 1,050 kr., och har återstoden utgått af sällskapets egna medel.

MALMÖHUS LÄN. Malmö sjukkassors folkbadsförening, som har beslutit att å en af staden upplåten tomt uppföra ett varmbadhus för en kostnad af 500,000 kr., har hos stadsfullmäktige anhållit, att staden skulle iklädа sig garanti för ett föreningens lån å 150,000 kr. Fullmäktige ha beviljat en garanti på 130,000 kr. Badhuset blir det största i Sverige.

— Staten i Helsingborgs ljusfabriks konkurs upptager i tillgångar kronor 214,054:98 samt i skulder kronor 513,662:35. Detailhandlerbanken i Köpenhamn är engagerad i konkursen med icke mindre än omkring 400,000 kronor.

— Det har under senaste tid talats mycket man och man emellan i Malmö om en uppseendeväckande, mycket dålig affär, som staden gjort för någon tid sedan genom inköp af de elektriska lyftkranarna vid hamnen. Staden köpte först två kranar för tillsammans 37,000 och sedan en för 29,000 kr., som skulle lyfta 25 ton. Kabeln, hvarigenom kraften skulle öfverföras från elektricitetsverket, kostade 40,000 kr. Det är således ett ganska aktningsvärdt kapital, som staden bundit vid dessa köp. Emellertid gick kabeln genast vid första användningen sönder, hvadan kranarna stått obrukbara i öfver 7 månader. Elektricitetsverket skjuter skulden på leverantören, Svenska elektriska bolaget Siemens & Halske i Stockholm, med hvilken firma verket ligger i underhandling för sakens uppgörande i godo, för rättegångs undvikande.

— Skånska sockerfabriksaktiebolaget i Landskrona har på bolagsstämma beslutit bolagets upplösning, och då inga afskrifningar behöfde företagas, beslutit en utdelning af 12 proc. Då emellertid aktieegarna i detta bolag vid två särskilda tillfällen erhållit nya aktier utan inbetalning, utgör årets vinst ej mindre än 160 proc. på det inbetalda aktiekapitalet.

— Hvar berusar sig folket mest? Denna fråga framkom nyligen, bland teten spirituosa förtäres, sedan ölskussionsmöte å stora goodtemplarsalen i Helsingborg, dervid en talare sökte göra gällande, att ölkrogarne lemnade största kontingenten berusade. Det är nog endast ett fåtal af de för fylleri anhållna personerna, som bekommit sitt rus uteslutande på ölutskänkningsställena. Oftast kombineras nog öl och bränvin för vinnande af det sorgliga resultatet; krogen först, der den tillåtna qvantiteten spirituosa förtäres, sedan öl schappen, vidare till krogen igen och, ifall man ännu inte erhållit sitt lystmäte, "eftersläckning" af Gambrininektar. Göteborgssystemets otillförlitlighet vitsordas. Hvad hindrar kunden att gå från ställe till ställe och inmundiga de två tillåtna suparne med den reglementerade maten till. Att vid tillfällen af brådska med expedieringen i lokalen kunden gör en tur ut derur, efter välbekommen spritsats, och derpå kommer in genom en annan dörr samt då erhåller en laddning nummer två, är heller ingenting ovanligt. "Skramlingen" till litrar bedrifves i mycket stor utsträckning. I hemmen, men väl lika ofta på matställena, inmundigas så det genom repartisering åstadkomna. i kaféerna i form af "kaffegökar" etc. Man hade exempel på sprituveteraner, som inne i sjelfva goodtemplarkaféet lyckats smyga sig till att brygga gök.

NORRBOTTENS LÄN. Från en i de norrbottniska grufangelägenheterna initierad person har D. N. erhållit, en saklig kritik öfver propositionen om statsinköp af Svappavaara. Författaren häfdar, att Grängesbergsbolaget, som gifvetvis kommer att förtjena mest på det föreslagna köpet, gör en oskälig vinst på öfverenskommelsen, samt att denna är till stor skada för den inhemska jernindustrien. Luleå jernverks framställning i frågan anser han innehålla den förnuftigaste lösningen. Detta bolag föreslog, att den genom exporten af inom Sverige icke användbar malm uppkomna vinsten skulle användas till inhemsk förädling af här till lämplig malm från samma fält. Han framhåller bl. a., att genom den i den kungliga propositionen föreslagna amerikanska metoden att stormbryta några grufvor i sänder skulle grufsamhällena blifva ambulatoriska. Som bekant skall Grängesbergsbolaget täcka kostnaden för inköpet af Svappavaara dels genom en kontant summa af kronor 3,500,000, som skall erläggas innevarande år, dels genom en tonafgift af kr. 1.50 för inalles 9,000,000 ton, som bolaget erhåller rätt att bryta utöfver förut beviljade brytning under åren 1915—32. Med ränta på ränta efter 4 procent uppgå dessa utbetalningar i Juli 1933 till ungefär 27,492,000 kronor. Då man påminner sig med hvilken indignation den Brantinska motionen om begränsning till 150,000,000 kr. af lösesumman för Kiirunavaara år 1907 till bakavisades, hvilken summa dock motsvarar en nettovinst af kr. 3.20 per ton, torde man ha fullt fog att antaga, att Grängesbergsbolaget beräknat en betydligt högre vinst, säkerligen ej understigande kronor 4.50 per ton. Vinsten af de 9 millionerna skulle den 1 Juni 1933 efter 4 proc. ränta på ränta uppgå till nära 54,485,000 kronor. Bolagets samlade nettovinst utöfver royalty uppgår sålunda vid brytningstidens slut till 26,993,000 kronor. Alltså en provision af nära 100 procent på finansieringen af statens Svappavaara-affär.

STOCKHOLMS LÄN. Uppmärksamheten har fästs på några i Täby socken utanför Stockholm befintliga ölnederlag. För det ena af dessa, Efraimsberg, är Stora bryggeriet ansvarigt, för det andra som är beläget vid Ensta, svarar Hamburgerbryggeriet. Begge bryggerierna ha i åratal betalat skatt till kommunen för denna rörelse. Nu har emellertid framhållits, att dessa öldepåer icke ega något som helst lagligt medgifvande. Från nykterhetshåll har man rigtat synnerligen skarpa anklagelser mot myndigheterna, emedan de icke ingripit mot detta "lönkrögeri." De klagande påstå, att man vid "en genomsnittsberäkning öfver konsumtionen af drickesvaror i Täby socken, stannar vid siffror, som tåla jemförelse med siffrorna från husbehofsbränningens värsta dagar. Det är också sedan långliga tider ett kändt sorgligt faktum, att det åtgår mycket inom Täby socken, och att der inför kommunalmyndigheternas ögon ofta föres ett verkligt svinlif."

SÖDERMANLANDS LÄN. Genom drunkning omkom i onsdags f. d. i Oxelösunds hamn ryske sjömannen Johannes Suster, anställd ombord å derstädes liggande svenska seglaren Auda, hemmahörande i S:t Anna. Suster hade vid 10-tiden på qvällen varit ombord å den strax intill liggande skonerten Flink och det vill synas som om då han senare skulle återvända till sin båt för att lägga sig, han halkat på lejdaren samt slagit hufvudet i kajen och kommit i vattnet. Märkvärdigt nog hade inga nödrop hörts.

— Inför Oppunda häradsätt har börjats förnyad ransakning med för vexelförfalskningar häktade handlanden Per Axel Gustafsson-Åstrand från Katrineholm. Den tilltalade meddelade dervid, att vexeln å 14,781 kr., ställd som betalning till Kraftfoder- och konstgödningsaktiebolaget i Lidköping, inlösts af firman Åstrand & Södergren. Åklagaren yrkade ansvar för förfalskning af ytterligare sju vexlar. Å samtliga dessa har den häktade användt sin svärfaders, hemmansegaren Erik Olsson, namn. Vexlarnes sammanlagda belopp belöpte sig på cirka 7,000 kr.

— Eskilstunaåns fall vid Skogstorp ha af stålpressningsaktiebolaget i Eskilstuna blifvit sammanförda till en kraftstation, som nu öppnats. Gräfning har egt rum till en half kilometers längd. Anläggningen kostar 850,000 kr. och lemnar 1,270 hästkrafter, hvaraf bolaget tar i anspråk det mesta, delvis för ett nytt valsverk, som nu påbörjats vid Skogstorps jernvägsstation inom Eskilstuna stads område.

UPSALA LÄN. Iron and Steel Institute i London har på årsmöte den 14 Maj beslutit utdela Carnegieska guldmedaljen till docenten i fysikalisk kemi vid Upsala universitet Karl Benedicks för utmärkta metallurgiska forskningar. Den veridsberömda Carnegieska fonden anslår hvarje år ett stipendium, hvarom täflan är öppen för all veridens vetenskapsmän. De, som lyckliggöras med stipendiet, äro skyldiga att med stipendiet som ekonomisk grund göra en vetenskaplig undersökning och framlägga dennas resultat i en afhandling inför Iron and Steel-institutet. Detta institut har sedan befogenhet att värdesätta undersökningen och dervid antingen ej alls belöna den eller också anse den vara värd silfver- eller guldmedalj. Den senare, för en svensk vetenskapsman sällsynta utmärkelsen har tillfallit docenten Benedicks. Hans afhandling rörde sig om "de olika härdningsvätskornas afkylnings förmåga samt om proassit och autenit" (olika former af jernkolslegeringar). Docenten Benedicks har förut erhållit ett Carnegie-stipendium, dock utan följande medaljbelöning. Iron and Steel-Institutets guldmedalj har förut ej tillerkänts någon svensk. De första svenskar, som utmärktes med liknande tecken, voro ingeniörerna G. Dillner och A. Enström, hvilka år 1875 erhöllo den Carnegieska silfvermedaljen för vetenskapliga undersökningar.

ÖREBRO LÄN. Strax före kl. nio i lördags f. d. utbröt eld i skofabriksaktiebolaget "Örnens" stora fabrikskomplex i Örebro. Elden spred sig med stor hastighet och inom några minuter stod hela fabriken i lågor. Elden rasade under större delen af natten. Af den väldiga byggnaden återstå endast de yttre stenmurarna. Allt innanrede, maskiner, lager, inventarier och kontorsböcker m. m. uppbrändes. Fabriken hade ett betydande skolager, värderadt till omkring 500,000 kronor, inneliggande. Detta liksom ock större lager af skinn- och fodervaror blefvo lågornas rof. Fabriken med lager och inventarier var försäkrad i flera in- och utländska bolag för inemot en million kronor. Omkring 250 arbetare, manliga och qvinliga, blifva genom eldsolyckan utan arbete.

ÖSTERGÖTLANDS LÄN. En hemsk olycka inträffade i tisdags f. d. i Valdemarsvik, då en tvåårig flicka, dotter till f. poliskonstapeln Brage, blef så illa bränd, att hon sedermera afled. Flickan, som en stund blef lemnad ensam, fick fatt i en tändsticksläda och började leka dermed. En af stickorna fattade eld och antände flickans kläder. Olyckan observerades af en tjenstflicka, men då elden hade släckts, var barnet redan sanslöst. Den skadade fördes till Söderköpings lasarett, der hon afled.

— Rydaholm är, som bekant, en gammal centralort, och dess kyrka, hvars tvillingtorn af huggen sten byggdes redan på 1100-talet enligt runstenar uppe i tornen, förmenas hafva "stått före syndafloden." Der hölls vapensyn med frälsemännen i Tiohärads lagsaga (Finnveden, Njudung och Värend) och den mätstock, som då användes för att bestämma hästens höjd m. m., blef kallad Rydaholmsalnen ("Rijholmsalnen"). Den var anbragt på dörren till kyrkans gamla vapenhus och är det äldsta kända alnmåttet i Sverige. Den brukades redan omkring år 1100 i Skåne såsom byggnadsaln och blef laggill för hela Småland genom en kunglig förordning 1524. Riksdagen i Norrköping 1604 beslöt: Wi hafva samtyckt och bejakat, att alnen här i riket skall rättas efter Rydaholms aln, och enligt utfärdadt mandat af den 7 Maj 1605 tillsattes i alla städer edsvurna smeder att förfärdiga sådana alnmått; och efter mönstret af samma Rydaholmsaln lät Karl IX tillverka den s. k. Stockholmsalnen, hvilken jemte den förra påbjöds såsom riksaln. År 1621, då i följd af pesten Växiö lärdomsskola var förflyttad till Rydaholm, tillåto sig djeknarna att förutom många andra puts och ofog bryta sönder riksalnen. Socknens kyrkoherde lät emellertid 1664 förfärdiga en ny jernaln efter en på kyrkdörren befintlig ritning af den gamla. Koplan, som är groft och vårdslöst gjord, hänger ännu på dörren till södra ingången, och har intill senaste tiden af ortsbefolkningen ansetts som den äkta "riksalnen."

Alloway & Champion

ETABLERADE 1879.

Bankirer och ångbåts-agenter.

Ångbåtsbiljetter till och från Europa på C. P. R. och alla andra linier. Vexlar och bankanvisningar på Sverige, Norge och Danmark.

Utländska pengar köpas och säljas.

Kontor öppet Lördags aftnar efter klockan 7.

667 MAIN ST.,

WINNIPEG, MAN.